

KÚRIA

Bfv.III.1.212/2012/11.szám

A Kúria Budapesten, a 2013. év február hó 12. napján tartott nyilvános ülésen meghozta a következő

í t é l e t e t:

A csalás büntette és más bűncselekmények miatt B.Gy. és társai ellen folyamatban volt büntetőügyben a Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség által benyújtott felülvizsgálati indítványt elbírálva az Esztergomi Városi Bíróság 2.B.306/2010/95. számú ítéletét R.M. III. rendű, L.B.I. VI. rendű és F.E. VII. rendű terhelt tekintetében megváltoztatja,

R.M. III. rendű terheltet felmenti az ellene 1 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás büntette [Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (4) bekezdés b) pont] miatt,

L.B.I. VI. rendű terheltet felmenti az ellene 1 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (4) bekezdés b) pont] miatt emelt vád alól.

A III. rendű és a VI. rendű terhelt fennmaradó cselekményeit 1-1 rendbeli társtettesként elkövetett csalás vétségének [318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés I. fordulata] minősíti.

A III. rendű terheltet 5 (öt) hónap fogházbüntetésre ítéli, melynek végrehajtását 2 (kettő) év próbaidőre felfüggeszti.

A III. rendű és VII. rendű terhelttel szemben a kiszabott pénzmellékbüntetést mellőzi.

Egyebekben a megtámadott határozatot a III. rendű, VI. rendű és

VII. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartja.

Elrendeli a III. rendű és VII. rendű terhelt által pénzmellékbüntetés címén befizetett 75.000-75.000 (hetvenötezer-hetvenötezer) forint összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt a III. rendű és a VII. rendű terheltnek külön-külön történő visszatérítését.

A felülvizsgálati eljárás során felmerült 18.345 (tizennyolcezer-háromszáznegyvenöt) forint bünygyi költséget az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye, s ebben az ügyben sem az indítvány előterjesztője, sem azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

I n d o k o l á s

Az Esztergomi Városi Bíróság - R.M. III. rendű és F.E. VII. rendű terheltek távollétében eljárva - a 2012. január 25-én kihirdetett 2.B.306/2010/95. számú ítéletével

- R.M. III. rendű terheltet bűnösnek mondta ki 2 rb. társtettesként elkövetett csalás bűntettében - részben mint felbujtót - [Btk. 318. § (1) és (2) bek. c) pont, (4) bek. b) pont] és ezért őt 8 hónapi - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre és 75.000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte azzal, hogy azt meg nem fizetése esetén 1.000 Ft-onként kell egy-egy napi szabadságvesztésre átváltoztatni;

- L.B.I. VI. rendű terheltet 2 rb. társtettesként elkövetett csalás bűntette [Btk. 318. § (1) és (2) bek. c) pont, (4) bek. b) pont] miatt 20 napi közérdekű munkára ítélte, melyből az e terhelt által előzetes fogvatartásban töltött idő beszámításával 19 napot ledolgozotttnak tekintett; míg

- F.E. VII. rendű terheltet 2 rb. társtettesként elkövetett csalás bűntette [Btk. 318. § (1) és (2) bek. c) pont, (4) bek. b) pont] miatt 8 hónapi - végrehajtásában 2 évi próbaidőre felfüggesztett - börtönbüntetésre és 75.000 Ft pénzmellékbüntetésre ítélte azzal, hogy azt meg nem fizetése esetén 1.000 Ft-onként kell egy-egy napi szabadságvesztésre átváltoztatni.

Rendelkezett a magánfelek polgári jogi igényéről, kártérítés, illeték és bünygyi költség megfizetésére kötelezve a terhelteket.

A fenti ítélet L.B.I. VI. rendű terhelt vonatkozásában 2012. január 30-án, míg R.M. III. rendű és F.E. VII. rendű terheltek vonatkozásában 2012. március 12-én emelkedett jogerőre.

Az eljárás bírósága az elkövetéskor hatályos büntető törvényt alkalmazta. Az érintett három terhelt terhére – a váddal egyezően – az ítéleti tényállás II/1. és II/2. pontjában foglaltakat róta. Érvéle szerint a III. rendű terhelt azzal követte el felbujtóként a II/2. pontban írt cselekményét, hogy terhelt-társait a helyszínre hívta.

A bíróság jogerős ügydöntő határozata ellen a Komárom-Esztergom Megyei Főügyészség terjesztett elő felülvizsgálati indítványt R.M. III. rendű, L.B.I. VI. rendű és F.E. VII. rendű terheltek javára a Be. 416. § (1) bekezdés a), illetőleg b) pontjában foglalt okokra hivatkozással.

Indokai szerint az eljárás bírósága a II/1. tényállási pontban – egyéb, a felülvizsgálattal nem érintett terhelt-társakkal együtt – R.M. III. rendű és F.E. VII. rendű terhelt esetében állapított meg elkövetői magatartást; L.B.I. VI. rendű terhelt vonatkozásában azonban nem. Így utóbbinak a felmentése indokolt 1 rb. társtettesként elkövetett csalás büntette miatt emelt vád alól.

A tényállás II/2. pontja szerint tettesi cselekvősége van – egyebek mellett – L.B.I. VI. rendű terheltnek; nincs azonban elkövetői magatartása R.M. III. rendű terheltnek, bűnössége mégis megállapításra került felbujtóként elkövetett csalás büntetében. Ebben az esetben az ő felmentése indokolt.

A felülvizsgálati indítvány ezekben az esetekben a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontján alapul.

Másrészről az eljárás bírósága törvénysértően – megfelelő kereset, jövedelem, vagyon hiányában – szabott ki pénzmellékbüntetést R.M. III. rendű és F.E. VII. rendű terheltekkel szemben; e tekintetben a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontja alapján van helye felülvizsgálatnak.

A Legfőbb Ügyészség BF.1786/2012. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt – helytálló indokaira figyelemmel – fenntartotta.

A Kúria az ügyben a Be. 420. §-ának (1) bekezdése alapján nyilvános ülést tartott.

Azon a Legfőbb Ügyészség képviselője az írásbeli nyilatkozatával egyező tartalommal szólalt fel, melyhez a terheltek védője azzal csatlakozott, hogy a Kúria a bűnösségi kör szűkülése okán a III. rendű terhelttel szemben közérdekű munkát szabjon ki és rendelkezzen a megfizetett pénzmellékbüntetések visszatérítéséről.

A felülvizsgálati indítvány alapos.

A felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, a jogerős ítélettel szembeni jogi – és nem pedig ténybeli – kifogás lehetőségét

biztosítja. Kizárólag a Be. 416. §-ának (1) bekezdésében megjelölt anyagi és eljárásjogi okból vehető igénybe, a felülvizsgálati okok törvényi köre nem bővíthető.

A Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja alapján felülvizsgálatnak van helye, ha a terhelt bűnösségének megállapítására a büntető anyagi jog szabályának megsértése miatt került sor; a b) pont szerint pedig akkor, ha a bűncselekmény törvénysértő minősítése, a büntetőjog más szabályának megsértése miatt törvénysértő büntetést szabtak ki.

A jelen ügyben a Be. 416. § (1) bekezdés a) pontja szerinti ok valósult meg a II/1. tényállási pont tekintetében L.B.I. VI. rendű terhelt, a II/2. tényállási pont kapcsán pedig R.M. III. rendű terhelt esetében.

A terhükre rótt, a Btk. 318. § (1) bekezdésébe ütköző, és a (2) bekezdés c) pontja alapján a (4) bekezdés b) pontja szerint minősülő csalás büntettét az követi el, aki jogtalan haszonszerzés végett mászt tévedésbe ejt, vagy tévedésben tart és ezzel kárt okoz, amennyiben ezt üzletszerűen, kisebb kárt okozva valósítja meg.

A Be. 423. §-ának (1) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárásban a jogerős határozatban megállapított tényállás az irányadó. Az irányadó tényállás II/1. pontja szerint azonban L.B.I. VI. rendű terhelt e cselekményben nem érintett; a neve e történések kapcsán nem szerepel, az elkövetéskor nem is volt a helyszínen.

R.M. III. rendű terhelt magatartását a tényállás II/2. pontja szintén nem tartalmazza, őt ennek kapcsán az ítélet 5. oldal utolsó és a 6. oldal első három bekezdése nem is nevesíti. A II/1. tényállás kapcsán az ítélet 5. oldalának 7. bekezdése annyit rögzít csupán, hogy R.M. III. rendű terhelt telefonon szólt B.Gy. I. rendű, B.Gy-né II. rendű és L.B.I. VI. rendű terheltnek, akik hamarosan a helyszínre értek egy Iveco típusú tehergépkocsival, amely tűzifával volt megrakva.

Arra nézve azonban, hogy a III. rendű terhelt a fenti társait mikor, milyen módon, milyen bűncselekmény elkövetésére bírta rá szándékosan, a jogerős ítélet semmilyen adatot nem tartalmaz.

Nincs olyan terhelti magatartás, mely a II/2. tényállási pont kapcsán a Btk. 21. § (1) bekezdése szerinti felbujtásként volna értékelhető; társainak pusztán „helyszínre hívása” – szemben a támadott ítélet 11. oldal 6. bekezdésében adott jogi indokolással – ahhoz nem elégséges.

Ennek következményeként a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal egyezően a Be. 427. § (1) bekezdés a) pontja alapján a támadott határozatot megváltoztatva

– R.M. III. rendű terheltet az ellene 1 rendbeli felbujtóként elkövetett csalás büntette [Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés

c) pont, (4) bekezdés b) pont; a tényállás II/2. pontja], míg - L.B.I. VI. rendű terhelte az ellene 1 rendbeli társtettesként elkövetett csalás büntette [Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés c) pont, (4) bekezdés b) pont; a tényállás II/1. pontja] miatt emelt vád alól a Be. 331. § (1) bekezdése alapján, a Be. 6. § (3) bekezdés a) pontjára figyelemmel bűncselekmény hiányában felmentette.

Mindez egyben azt is eredményezte, hogy e terheltek fennmaradó cselekményének minősítése, valamint a kiszabott büntetések - már csak azok halmazati volta okán is - törvénysértővé váltak [Be. 416. § (1) bek. b) pont].

A Btk. 137. § 9. pontja szerint üzletszerűen az követi el a bűncselekményt, aki ugyanolyan vagy hasonló bűncselekmények elkövetése révén rendszeres haszonszerzésre törekszik.

Az irányadó tényállás nem rögzít olyan adatokat, tényeket, amelyek e terheltek tekintetében a bűnös jövedelemszerzésre való törekvésük rendszerességét igazolnák, a bűnözői életvezetésre történő berendezkedésükre engednének következtetni (BH 2010/238.).

R.M. III. rendű és L.B.I. VI. rendű terheltek terhére a jelen ügyben immár csupán egy-egy bűncselekmény róható.

A III. rendű terhelt büntetlen előéletűnek tekintendő; őt a Miskolci Városi Bíróság a 2009. január 30-án kelt 29.B.1385/2005/98. számú, illetve a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bíróság, mint másodfokú bíróság a 2009. október 1-jén jogerős 3.Bf.393/2009/14. számú ítéletével csalás büntette miatt 540 napi tétel, napi tételenként 4.000 forint pénzbüntetésre ítélte ugyan, a cselekmény elkövetési ideje azonban 2004 július. L.B.I. VI. rendű terheltek pedig a támadott határozatban hivatkozott korábbi elítélésére a 2006 márciusában elkövetett bűncselekmények miatt került sor.

Közvetlen időbeli kapcsolat hiányában a három-öt évvel korábban megvalósított terhelti magatartások sem eredményezhetik a jelen ügyben az üzletszerűség megállapíthatóságát (BH 2009/170.).

Ennélfogva minősítő körülmény hiányában - az elkövetéssel okozott kár mértékére figyelemmel - R.M. III. rendű terhelt II/1. pont alatti, míg L.B.I. VI. rendű terhelt II/2. pontban foglalt cselekménye 1-1 rendbeli társtettesként elkövetett csalás vétségeként [Btk. 318. § (1) bekezdés, (2) bekezdés I. fordulata] értékelendő; a kiszabott büntetések pedig - függetlenül attól, hogy ennek feltüntetése a támadott határozatban elmaradt - halmazatinak nem tekinthetőek.

Figyelemmel arra, hogy a bűnösség köre szűkült, a büntetés immár nem halmazati, a fennmaradó cselekmény pedig enyhébben minősül, a III. rendű terhelt büntetése törvénysértő. Ezért a Kúria R.M. III. rendű terheltet 5 hónap fogházbüntetésre ítélte a Btk. 44. §-ára is figyelemmel; a végrehajtás próbaidőre történő felfüggesztése a

támadott határozattal egyező módon történt.

L.B.I. VI. rendű terhelttel szemben alkalmazott joghátrány neme és mértéke a fentiek figyelembevételével mellett sem törvényt sértő, azt a Kúria nem érintette; s tekintve, hogy a büntetés halmazati megjelölését az alapügyben eljáró bíróság elmulasztotta, a Kúriának ezzel összefüggésben rendelkeznie nem kellett.

Alapos a felülvizsgálati indítvány abban is, hogy a III. rendű és a VII. rendű terhelttel szemben pénzmellékbüntetés kiszabására törvényi feltételek hiányában került sor.

Az eljáró bíróság által helyesen alkalmazott elkövetéskor hatályos büntetőtörvény szerint a pénzmellékbüntetés kiszabhatóságának általános feltétele, hogy a határozott tartamú szabadságvesztésre ítélt terhelt megfelelő keresettel (jövedelemmel) vagy vagyonnal rendelkezzen [Btk. 64. § (1) bek.].

Ez azonban az élettársi kapcsolatban élő R.M. III. rendű és F.E. VII. rendű terhelt esetében nem teljesül.

Az irányadó tényállás szerint a III. rendű terhelt munkanélküli, jövedelemmel nem rendelkezik, ingatlan vagyona van; míg a VII. rendű terhelt nyugdíjas, havi jövedelme 50.000 forint, vagyona egy lakás és 3 kiskorú eltartottja van. E két terhelt elítélésére a távollétükben került sor; az iratokban arra van adat, hogy Kanadába távoztak.

Amint arra a felülvizsgálati indítvány helytállóan hivatkozik, a terheltek jelzett ingatlanvagyona nem szolgálhat alapul a mellékbüntetés alkalmazására, és a jövedelmi viszonyaik sem teszik azt kiszabhatóvá (BKv 25.; BH 2008/320.).

A Kúria ezért a Be. 416. § (1) bekezdés b) pontjára figyelemmel, a Be. 427. § (1) bekezdés a) pontja alapján a támadott határozatot e vonatkozásban is megváltoztatta, és a pénzmellékbüntetést R.M. III. rendű és F.E. VII. rendű terhelt esetében mellőzte.

A pénzmellékbüntetést mindkét terhelt befizette, ezért a Kúria a 75.000-75.000 forint összegnek a befizetéstől a visszatérítés időpontjáig eltelt időre számított mindenkori törvényes kamatával együtt történő visszatérítését rendelte el a III. rendű és a VII. rendű terhelt számára a Be. 585. § (1) és (3) bekezdése szerint.

Egyebekben a Kúria a megtámadott határozatot a III. rendű, VI. rendű és VII. rendű terhelt tekintetében hatályában fenntartotta; míg a jelen felülvizsgálati eljárásban felmerült bűnügyi költség viseléséről a Be. 429. § (1) bekezdés zárófordulata alapján rendelkezett.

A végzés elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 3. §-ának (4) bekezdése, felülvizsgálatát pedig a Be. 416. § (4) bekezdésének b) pontja kizárja.

Az esetleges újabb indítvánnyal kapcsolatos figyelmeztetés a Be. 418. §-ának (3) bekezdésén alapul azzal, hogy a bíróság – a Be. 421. §-ának (3) bekezdése szerinti feltételek fennállása esetén –

az elutasító határozat hozatalát is mellőzheti.

Budapest, 2013. február 12.

*Dr. Márki Zoltán s.k. a tanács elnöke, dr. Székely Ákos s.k. előadó
bíró, dr. Németh Mária s.k. bíró.*

A kiadmány hiteléül:

*tisztviselő
MV*